

jame pateikiamas pilnas žodžių registras, o prie atitinkamų skyrių, ypač fonetikos, nurodoma ir nauja atskirus klausimus liečianti literatūra. Tiesa, vertėjai daugiausia apsiribojo lengviau amerikiečių skaitytojams prieinama literatūra.

ANTANAS SALYS

Antanas Salys gimė 1902 m. liepos 21 d. Reketės kaime, Salantų apylinkėse, valstiečių šeimoje. Baigęs Telšių gimnaziją, 1923 m. įstojo į Kauno universitetą, kur studijavo iki 1925 m. lietuvių ir lyginamąją indoeuropiečių kalbotyrą, o vėliau 1925–1929 m. studijas tęsė Leipcigo universitete, tobulindamasis baltistikos, slavistikos ir lyginamosios kalbotyros srityse. 1929 m. rudens semestre jis dar specializavosi eksperimentinėje fonetikoje Hamburgo universitete. Tais pačiais metais apgynė daktaro disertaciją „Die žemaitischen Mundarten“ (išspausdinta TŽ VI).

1930–1939 m. A. Salys dirbo Kauno universitete, iš pradžių docentu, vėliau profesorium. Čia skaitė lietuvių dialektologijos, istorinės gramatikos ir kitas kalbotyros disciplinas. Organizavo fonetikos laboratoriją. Vadovavo Lituanistikos instituto lietuvių kalbos skyriui. Buvo Valstybės tarybos patarėjas terminologijos klausimais, taip pat Terminologijos, Rašybos, Pavardžių ir vietovardžių komisijų narys. 1940 m. persikėlė į Vilniaus universitetą. Čia dirbdamas, dar vadovavo Lituanistikos institutui, organizavo Vilniaus krašto vietovardžių rinkimą bei tikrinimą.

Karo audros nublokštas į Vakarus, A. Salys 1944–1946 m. dėstė Greifswaldo ir Tiubingeno universitetuose Vokietijoje. Nuo 1947 m. iki mirties (1972.VII.31) profesoriavo Pensilvanijos universitete Filadelfijoje, kur dėstė slavistiką ir baltistiką, dalyvavo JAV lingvistiniame gyvenime.

A. Salys buvo greta Prano Skardžiaus vienas iš žymiausių lietuvių kalbininkų tarpkario metais. Jis daug tyrinėjo lietuvių kalbos tarmes. Pagrindu paėmęs K. Jauniaus apmatų,

Tikėkimės, kad taip puikiai, viena iš pagrindinių pasaulio kalbų išleistas Janio Endzelyno veikalas praplės baltistikos ribas, surasdamas jai naujų draugų įvairiuose kraštuose.

A. Sabaliauskas

sudarė detalią lietuvių tarmių klasifikaciją, turėjusią nemažą reikšmės tolimesniam lietuvių dialektologijos mokslui. Ypač kruopščiai ištyrė žemaičių ir vakarų aukštaičių tarmes, daug mažiau paliesdamas rytų Lietuvą. Be jau minėtos daktarinės disertacijos, reikšmingiausiais jo dialektologijos darbais laikytina „Lietuvių kalbos tarmės“ (Kaunas, 1935 m., Tiubingenas, 1946 m., visai naujas variantas „Lietuvių enciklopedijoje“, XV) ir „Kelios pastabos tarmių istorijai“ (Archivum philologicum, IV).

Dialektologijos darbas glaudžiai susijęs su fonetikos pažanga. A. Salį galima laikyti šiuolaikinės fonetikos mokslo pradininku Lietuvoje.

Po K. Būgos anuomet A. Salys buvo svarbiausias lietuvių onomastikos, visų pirma asmenvardžių, ypač pavardžių, tyrinėtojas. Šį darbą tęsė ir po karo, paskelbdamas tais klausimais straipsnius įvairiuose leidiniuose, 1956 m. išleisdamas „Lietuvos žemėlapių vardyną“.

Daug triūso A. Salys įdėjo į penkiatomį „Wörterbuch der litauischen Schriftsprache“ (Heidelberg, 1926–1968), įsijungdamas į tą darbą nuo II tomo pabaigos, po F. Brenderio ir M. Nydermano mirties baigęs leisti tą žodyną kartu su Pensilvanijos universiteto profesoriumi A. Senu. Šis dvikalbis žodynas šalia Lietuvoje leidžiamo akademinio lietuvių kalbos žodyno labai praverčia pasaulio baltistams.

A. Salys dar kaupė duomenis etimologiniam-istoriniam lietuvių kalbos žodynui, tuo reikalu prieš keletą metų lankėsi Lietuvoje. Palaikė ryšius su Tarybų Lietuvos kalbininkais.

Įvairiais lituanistikos bei baltistikos mokslo klausimais A. Salys yra paskelbęs straipsnių

„Archivum philologicum“, „Tautos ir žodžio“, „Studi baltici“, „Slavic and East European Journal“, „Publication of Modern Language Association of America“ ir kt. leidiniuose bei įvairiose enciklopedijose.

A. Salys yra nudirbęs taip pat didelį lietuvių kalbos kultūros darbą. Jis buvo vienas iš „Gimtosios kalbos“ steigėjų ir redakcijos narys. Parašė daug straipsnių praktiniais bendrinės kalbos tarties, rašybos, terminologijos, gramatikos, vardyno ir įvairiais kitais klausimais.

Kartu su P. Skardžiumi redagavo 1939 m. išleistą „Kalbos patarėją“.

Reikšmingas yra A. Salio pedagoginis darbas. Kauno ir Vilniaus universitetuose jis parengė nemaža anuomet labai reikalingų kvalifikuotų lietuvių kalbos mokytojų. Pensilvanijos universitete išugdė ne vieną baltistą amerikietį, iš kurių bene žymiausias prof. Viljamas Šmolstygas, aktyvus žurnalo „Baltistica“ bendradarbis, ne kartą lankęsis Lietuvoje.

Z. Zinkevičius